אישים באגרות הראי"ה

הרב נחמן שלמה גרינשפאן, לידס

תלמיד חכם, תלמיד הרידב"ז, ולימים ראש ישיבת "עץ חיים" בלונדון · תר"ם בקירוב – תשכ"א (1880 בקירוב – 1961)

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

הרב נחמן שלמה גרינשפאן נולד בשנת תר"ם (1880) בקירוב בלכוביץ שבפלך מינסק. למד בישיבת מיר, אצל הרידב"ז (ראו בפרשת הרידב"ז והרב קוק - מחלוקת השמיטה באהבה) בסלוצק ואצל רבי חיים מבריסק. בשנת תר"ע (1910), כתלמיד הרידב"ז, פרסם ב"חבצלת" השגות על ספרו של הרב קוק "שבת הארץ". בשנות מלחמת העולם הראשונה עבר לאנטוורפן ואחר כך לאנגליה. אף שחלק עליו, קירב אותו הרב קוק בלונדון ועזר לו, ובזמן הפולמוס על "אורות" (ראו בפרשת הפולמוס על ספר "אורות") כתב הרב גרינשפאן מאמרים בשבחו. לימים היה ראש ישיבת "עץ חיים" בלונדון. נפטר באלול תשכ"א (1961).

הרב קוק על הרב נ"ש גרינשפאן

בשנת תרפ"א (1921), כשהיה ראש ישיבה בלידס, השיב לו הרב קוק על כתב הפלסתר נגדו ונגד הרב חרל"פ. הרב קוק הסביר שהדבר בא מקנאה על רבנות ירושלים (ראו בפרשת ההזמנה לרבנות ירושלים (תרע"ח-תרע"ט)): נתחברו כמה אנשים, צירפו את הרב זוננפלד, ויסדו בית דין מיוחד, "וקורין אותו בשקר 'ב"ד לכל מקהלות אשכנזים'". "ואנכי הנני ב"ה מהנעלבים ואינם עולבים", כתב הרב קוק, ואת המחאה שפרסמו הרבנים נגדם פרסמו נגד רצונו (כרך ד', אגרת אסו).

האגרות

כרך ד', אגרת אסו: תרפ"א, מירושלים: על כתב הפלסתר נגדו ונגד הרב חרל"פ, ועל בית הדין הנפרד בירושלים.

"ואנכי הנני ב"ה מהנעלבים ואינם עולבים"

ראו גם

הרב יעקב משה חרל"פ. (הרב יעקב משה חרל"פ)

נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר הרב נ"ש גרינשפאן, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אסו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: (תרפ"א) - ירושלים **נמען:** הרב נ"ש גרינשפאן, לידס

כתב הפלסתר נגדו ונגד הרב חרל"פ בא מקנאה: הרב דיסקין רצה ברבנות ירושלים, ומשרתיו פעלו לכך אך הציבור סירב. הרב קוק עיכב חודשים את קבלת כתב הרבנות מכבוד לזקנתו ולאביו מבריסק, אבל משהמשיכו בקנאה קיבל. הם צירפו את הרב זוננפלד, הקימו בית דין נפרד וקוראים לו 'בשקר' 'בית דין לכל מקהלות אשכנזים'. 'אני ב"ה מהנעלבים ואינם עולבים'; את המחאה שפרסמו הרבנים נגדם פרסמו נגד רצונו. צערו הוא רק על כבוד ירושלים והתורה.

עיקרי הדברים

- רקע הפלסתר.
- קבלת הרבנות.
- בית דין נפרד.
- 'נעלבים ואינם עולבים'.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה. ירושלים ת"ו[1], תרפ"א[2]

לכבוד ידי"נ[3] הרב הגאון אוצר תו"י[4] וחכמה, מוהרנ"ש[5] גרינשפאן [הרב נחום שמריהו גרינשפן, רב בלידס שבאנגליה] שליט"א[6]

ר"מ[7] בק' לידז יצ"ו[8] וכא"ל[9] שוי"ר[10] אחרי אשר באחור זמן כתבתי לכת"ר[11] את מכתבי יום אמש, הגיעני מכתבו היקר, ע"ד[12] כתב הפלסתר [על דבר כרוז השמצה שפרסמו נגד הרב קוק ונגד הרב יעקב משה חרל"פ] אשר הוציאו נגדי ונגד ידי"נ הרב הגאון הצדיק, ר"י משה חרל"פ[13] שליט"א שהוא אחד השרידים אשר ה' קורא בדורנו. והנה כל הענין הוא בא מתוך קנאה בכבוד והשפעה אשר חנני ה', כי הרב דיסקין [הרב יצחק ירוחם דיסקין, בנו של המהרי"ל דיסקין "הגאון מבריסק", שנבחר לרב העדה האשכנזית החרדית בירושלים] רצה בהתמנת של הרבנות פעה"ק[14], ומשרתיו ועושי רצונו עסקו בזה, ולא עלתה בידם מפני המיאון של הצבור בכללו!. ואנכי מפני כך עכבתי כמה חדשים ולא קבלתי את הכת"ר[15] [את כתב הרבנות של ירושלים] שחששתי לכבודו, ביחוד מפני זקנותו המופלגה, וכבוד אביו הגאון מבריסק זצ"ל[16].

אבל כאשר גם אחרי שלא קבלתי את הכתב הוסיף להתעבר בקנאה, כי יודע הוא שאין מעלה ומוריד כלל ענין קבלת הכת"ר, כי עקר הדבר הוא פה האמון וההשפעה על הקהל, ע"כ[17] יחפשו תואנות, נעתרתי לקבל, ונתחברו קצת אנשים להתפלג בפי"ע[18], וספח עמו את הרב זוננפלד, [הרב יוסף חיים זוננפלד, ממנהיגי היישוב הישן בירושלים] שהיו בתחילה במחלוקת זע"ז[19], ויסדו להם ב"ד[20] מיוחד, וקורין אותו בשקר "ב"ד לכל מקהלות אשכנזים", [בית הדין של העדה החרדית, שנוסד אז] ואין לו השפעה וערך כלל באופן כללי, ואנכי הנני ב"ה[21] מהנעלבים ואינם עולבים, ["הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים" (שבת פח)] ואין דבריהם עושים עלי שום רושם ולא ע"ד הקהל ות"ח[22] ויראים אמתיים. ומשהדפיסו על חושן משפט

עיין אגרות הראיה ח"ג[23] עמ' ש"ו. כתב רבנות. פה הרבנים ובתי הדינים וראשי המוסדות מחאה ע"ז[24] הוא ג"כ[25] נגד רצוני, רק לא אוכל לעצור את חפץ הציבור החושבים שכבודי הוא כבודם, והם בעצמם פה מתכחשים ואומרים שאינם יודעים מכל זה, ובטעות בא הדבר מצדם. ובכ"ז[26] הנם עושים את מעשיהם במחשכים.

אבל כל מה שאני מצטער מזה הוא רק מפני כבוד ירושלים וכבוד התורה שמתחלל ע"י[27] מעשיהם, אבל בעצם הענין, לא בפנים ולא בחוץ, נכרת השפעתם.

ואדרבא חזותם מוכיח כי על כזב ומרמה מיסדים הם את התנגדותם, הבאה מתוך קנאה של תחרות של כבוד המדומה, וה' יטהר לבנו להעשות אגודה אחת, לעבדו באמת בהר קדשו סלה, כל ישראל חברים, ונזכה לראות בויעוד בית מקדשנו וברוממות קרן עם ה' גוי קדוש על אדמת קדשו בב"א[28], כנה"ר[29] וכו

הק' אברהם יצחק ה"ק

---

1. ת"ו - תבנה ותכונן
2. תרפ"א - השנה תרפ"א (1920/1921)
3. ידי"נ - ידיד נפשי
4. תו"י - תורה ויראה
5. מוהרנ"ש - מורנו הרב רבי שמות שמתחילים באותיות נ, ש (למשל: נתן + שמואל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
6. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
7. ר"מ - ראש מתיבתא
8. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
9. וכא"ל - וכל אשר לו
10. שוי"ר - שלום וישע רב
11. לכת"ר - לכבוד תורתו
12. ע"ד - על דבר
13. חרל"פ - הרב יעקב משה חרל"פ (תלמידו של הרב קוק)
14. פעה"ק - פה עיר הקודש
15. הכת"ר - הכבוד תורתו
16. זצ"ל - זכר צדיק לברכה
17. ע"כ - על כן
18. בפ"ע - בפני עצמו
19. זע"ז - זה על זה
20. ב"ד - בית דין
21. ב"ה - ברוך השם
22. ות"ח - ותלמידי חכמים
23. ח"ג - חלק ג'
24. ע"ז - על זה
25. ג"כ - גם כן
26. ובכ"ז - ובכל זאת
27. ע"י - על ידי
28. בב"א - במהרה בימינו אמן
29. כנה"ר - כנפשו הרמה